

Наръчник за учителя към „Мила и Марко за екраните!“

„Мила и Марко за екраните!“ е мини сериал от 7 видеа за **безопасността на децата онлайн**, създаден от Представителството на Европейската комисия в България в партньорство с българското анимационно „Студио Змей“ и с подкрепата на Коалицията за медийна грамотност.

Видеата са насочени към най-малките и най-уязвимите потребители в интернет – децата **на възраст от 6 до 11 години,** и имат за цел по разбираем и увлекателен начин да им помогнат да развият умения и навици да се ориентират по-уверено в цифровото пространство, да разпознават рисковете, да знаят на кого могат да се доверят и как да потърсят помощ, когато имат нужда.

Всички епизоди, както и други полезни ресурси по темата за безопасността на децата онлайн, са достъпни на:

www.clickhop.bg

Поредицата помага на децата да разбират и преценяват онова, което гледат, четат и слушат, да правят обмислени избори и да използват медиите за общуване, учене и творчество. Или иначе казано – развива медийната грамотност на децата, като ги въвлича в сюжетите и ги подтиква да се замислят за мотивацията, действията и решенията на персонажите в различните ситуации.

Медийната грамотност е комплекс от знания, умения и нагласи, който ни позволява да намираме, разбираме, оценяваме и създаваме медийно съдържание. Тя съчетава критично мислене с отговорност към другите, с които споделяме пространството, наречено общество. Това разбиране е в основата и на подхода на ЮНЕСКО към медийната и информационната грамотност.

Обяснение за децата: „Когато гледаме видео, четем публикация или виждаме реклама, получаваме съобщения и възприемаме информация, която ни оказва влияние – как мислим, как възприемаме света и хората, как гледаме на себе си (кой съм аз и какъв искам да бъда), как се отнасяме едни с други, какво започва да ни изглежда важно, какво започваме (или спираме) да наричаме истина. Този процес може да протича от само себе си, но като развиваме своята медийна грамотност, свикваме да (си) задаваме въпроси и по този начин запазваме контрол над влиянието на медиите и ефекта от съдържанието им. Въпросите и търсенето на отговори ни помагат да разберем какво ни казват, дали да вярваме и как да постъпим.“

Мила и Марко показват, че човек може да е смел и способен, но пак да сгреши или да има нужда от помощ. Насърчавайте любопитството и готовността за проверка. Подходящи реплики за целта са: „Не знам със сигурност. Нека проверим заедно.“

Подход според възрастта

За 6–8 години: Използвайте конкретни случки, кратки обяснения, рисунки и разиграване на ситуации. Въвеждайте по едно-две понятия на занятие. Проверявайте разбирането с „Какво би направил?“ и „Кой може да помогне?“ и упражнявайте способността за аргументативно мислене и участие в дискусия.

За 9–11 години: Добавяйте въпроси за доказателствата, целта на съобщението и възможните последствия. Нека учениците обясняват *защо* намират за подходящо/правилно дадено действие и сравняват различни решения.

Не е необходимо децата да имат профили в социални мрежи. На тази възраст не би трябвало да имат и е важно това да се напомня и на децата, и на родителите им. Социалните медии не са създадени за деца и собствените правила на платформите изрично определят 13 години като минимална възраст (14 години – за самостоятелно създадени профили от деца в България).

Работете със сцените от епизодите и с измислени примери. Не изисквайте споделяне на лични преживявания, пароли или данни пред класа.

Пет въпроса, които са подходящи за всички епизоди

Връщайте се към тях постепенно:

1. Кой е създал това съобщение?
2. Какво иска да повярваме, почувстваме или направим?
3. Какво показва и какво пропуска?
4. Как можем да го проверим?
5. Какви последствия може да има нашето действие?

При най-малките започнете с: „Кой го казва?“, „Откъде знаем?“ и „Какво ще стане, ако го направим?“. Обсъждайте емоциите, които персонажите изразяват, защо изпитват тези емоции и какви други биха могли да бъдат.

Епизод 1 – Бабините сладки и Клик-хоп

Основна идея: Силната емоция може да ни подтикне да споделим нещо, преди да сме го проверили, и да възприемем като информация начина, по който се чувстваме.

Понятия за учителя:

- Източник – човекът, организацията или мястото, от което идва информацията.
- Доказателство – проверима информация, която подкрепя твърдението.
- Подвеждаща информация – невярна или представена така, че създава погрешна представа. Не всяка грешка е умишлена лъжа.

В епизода страшната картинка не посочва кой забранява сладките и защо. Повтарянето на същата картинка не дава независимо потвърждение.

Обяснение за децата: „Картинка може да ни уплаши, но страхът не доказва, че написаното е вярно. Преди да я изпратим на други хора, проверяваме кой я е направил и откъде знае това.“

Кратко обсъждане: „Какво накара Марко да повярва? Какво липсваше в публикацията? Какво бихме искали да узнаем, преди да я споделим?“

За 6–8 години нека децата предложат въпрос към автора. За 9–11 години нека разграничат „много хора го повтарят“ от „има доказателства“.

Акцент: Липсата на потвърждение означава, че още нямаме достатъчно основания да вярваме. Ако сме споделили нещо невярно по погрешка, можем да го поправим и да уведомим другите.

Епизод 2 – Тайните на Марко и Клик-хоп

Основна идея: Избираме какво споделяме и с кого; проверяваме кой стои зад един профил.

Понятия за учителя:

- Лични данни – информация, по която човек може да бъде разпознат или намерен, например име, адрес или местоположение.
- Поверителност – контрол върху достъпа до личната ни информация.

- Представяне за друг човек – използване на чуждо име, снимка или самоличност, за да бъде някой заблуден.

Фалшивият профил на Мила показва, че познатите име и снимка не са достатъчна проверка.

Обяснение за децата: „Името и снимката на приятел могат да бъдат копирани (придобити и възпроизведени за най-различни цели). Ако нещо ни се струва странно, проверяваме с истинския човек по начин, който вече познаваме (например на живо или в телефонен разговор).“

Кратко упражнение: Дайте измислени примери – рисунка, домашен адрес, снимка с видимо име на училище. Попитайте: „Какво може да научи за нас един непознат от това?“.

За 6–8 години разграничете какво е подходящо за споделяне и за какво трябва да се попита възрастен. За 9–11 години обсъдете как няколко отделни публикации могат заедно да разкрият повече информация.

Акцент: Настройката „само приятели“ ограничава достъпа, но публикуваното съдържание може да бъде копирано. Тайният въпрос от епизода е повод за разговор за проверката; не задавайте въпроси за конкретни пароли или чувствителни данни, за да не се налага децата да ги споделят публично.

Епизод 3 – Безопасни игри и опасни линкове

Основна идея: Обещаната награда и познатият външен вид могат да прикриват измама.

Понятия за учителя:

- Линк – връзка, която ни отвежда към друго съдържание.
- Фишинг – измама, при която съобщение или страница се представя за позната услуга, за да получи парола или други данни.
- Силна парола – дълга и трудна за отгатване парола, която не се основава на лесно достъпни лични данни. Най-често се запазва на личното устройство или в личния профил. Важно е самото устройство и самият профил на устройството да бъдат недостъпни за други хора, така че да не може всеки да намери и използва запазените пароли.

Бонусът „боздугани“ примамва Марко към страница, която прилича на Клик-хоп, но има различен адрес.

Обяснение за децата: „Една страница може да изглежда позната и пак да е фалшива. Обещанието за награда не е причина да дадем паролата си.“

Кратко упражнение: Покажете на хартия измислено съобщение: „Спечели награда! Въведи паролата си!“. Нека децата посочат какво обещава и какво иска.

За 6–8 години упражнете отговор: „Не давам паролата си. Показвам съобщението на възрастен“. За 9–11 години обсъдете защо проверката на изпращача и адреса е важна.

Акцент: Упражнението се прави с измислен пример, без отваряне на съмнителни линкове. Свържете почивките от онлайн играта с време за движение, сън и други интереси, без да определяте онлайн игрите като нещо лошо.

Епизод 4 – И героите имат нужда от помощ

Основна идея: Търсенето на помощ е разумно действие. Отговорността за тормоза е на извършителя.

Понятия за учителя:

- Онлайн тормоз – обиди, унижаване, заплахи или други действия чрез цифрови средства, които причиняват вреда. Дори единична сериозна заплаха изисква внимание.
- Изнудване – натиск да направиш нещо чрез заплаха.
- Доказателства – запазени съобщения и информация, които помагат случилото се да бъде установено.

Искането Марко да не казва на никого го лишава от възможността да получи подкрепата, която му е нужна.

Обяснение за децата: „Ако някой те заплашва, знай, че не си виновен и че не трябва да се справяш сам. Кажи на възрастен – родител, близък или учител, на когото имаш доверие. Ако той не помогне, потърси друг.“

Кратко упражнение: Разиграйте разговор, в който герой казва: „Някой ме заплашва и ме е страх“. Другият отговаря подкрепящо и предлага да потърсят възрастен.

За 6–8 години назовете хората, към които могат да се обърнат. За 9–11 години обсъдете запазването на съобщенията с помощта на възрастен, докладването и блокирането.

Акцент: Не искайте публични разкази за преживян тормоз. При споделяне изслушайте спокойно, благодарете за доверието и организирайте необходимата подкрепа. Не обещавайте абсолютна тайна, ако е нужно да включите други хора за защита на детето.

Епизод 5 – Виртуални предизвикателства и реални последствия

Основна идея: Видеото показва избрана част от случилото се. Създаването и споделянето му носи отговорност.

Понятия за учителя:

- Монтаж – подбор и подреждане на кадри; може да промени впечатлението от случилото се.
- Натиск от връстници – да направим нещо, за да бъдем приети или харесани.
- Отговорно създаване на съдържание – съобразяване с последствията за автора, участниците и зрителите.

Марко изрязва падането си и така скрива риска. Почистването на площадката показва как популярността може да се използва за полезна кауза.

Обяснение за децата: „В клипа може да липсва важна част. Преди да повторим видяното, мислим какво може да са последствията за нас и за другите.“

Кратко упражнение: Сравнете две описания на един клип – с показано падане и с изрязано падане. „Кое създава по-точна представа за риска?“

За 6–8 години нека предложат безопасно добро дело. За 9–11 години нека планират кратко послание, което насърчава другите да помогнат, без да ги притиска или излага на риск.

Акцент: Не всеки монтаж подвежда. Важният въпрос е дали премахването на кадри променя разбирането ни за събитието.

Епизод 6 – Реалност или заблуда

Основна идея: Познатото лице и убедителният образ не са достатъчно доказателство, че това, което виждаме е истина.

Понятия за учителя:

- Изкуствен интелект – технологии, които могат да изпълняват задачи като разпознаване и създаване на текст, образи, видео и звук.
- Дийпфейк – убедително подправен образ, глас или видео на човек.
- Проверка на твърдение – търсене на надеждни доказателства за това дали казаното или видяното е вярно.

Видеото с Хитър Петър използва доверието на Марко към приятеля му и обещанието за суперсила.

Обяснение за децата: „С компютър може да се направи видео, в което изглежда, че човек казва нещо, което не е казвал. Затова проверяваме кой го е публикувал и дали за твърдението има доказателства.“

Кратко обсъждане: „Защо Марко почти се доверява? Какво иска видеото от него? Какво му помага да спре?“

За 6–8 години упражнете отказ от изпращане на лични данни срещу обещание за награда. За 9–11 години съставете план за проверка чрез възрастен, близък човек или надежден източник.

Акцент: В този епизод странните зъби на Хитър Петър и фонът са сигнали, че нещо не е както трябва. Важно е да се знае обаче, че не всяко подправено видео има видими дефекти. Много сайтове също могат да повтарят един източник. Изкуственият интелект има и полезни приложения - обсъждайте целта и отговорността при използването му.

Епизод 7 – Факт срещу мнение

Основна идея: Различаваме проверими твърдения, лични предпочитания и опити за убеждаване.

Понятия за учителя:

- Факт – нещо установено като вярно чрез проверка и доказателства.
- Мнение – лична оценка, предпочитание или позиция.
- Реклама – съобщение, което цели да насърчи интерес или покупка.
- Инфлуенсър – човек, който чрез съдържанието си може да влияе на своята аудитория.

Любимите сезони са предпочитания. Твърдението, че определени маратонки са необходими за геройство, изисква доказателства; думите „това е факт“ не ги заместват.

Обяснение за децата: „Можем да харесваме различни неща. Но когато някой твърди, че нещо е вярно за всички, питаме откъде знае това и как може да се провери.“

Кратко упражнение: Сравнете: „В кутията има две обувки“, „Тези обувки са най-красивите“ и „Само с тях можеш да бъдеш герой“.

За 6–8 години попитайте кое може да се провери и кое показва предпочитание. За 9–11 години добавете: „Какво ни подтиква да направим рекламата? Защо ни кара да бързаме?“.

Акцент: Неподкрепеното твърдение не става автоматично мнение – може да е невярно твърдение за факт. Мненията могат да бъдат аргументирани. Рекламата може да съдържа едновременно факти и оценки.

Завършване на занятието

Преди теста поканете децата да довършат:

- „Днес разбрах, че…“
- „Преди да повярвам или действам, ще попитам…“

- „Ако не мога да се справя, ще потърся…“

При оценяването обърнете внимание и на обяснението на избора. Целта е детето да може да разпознае сходна ситуация и да предприеме разумна следваща стъпка.

Контакти за подкрепа: Националната телефонна линия за деца 116 111 е безплатна и денонощна. Националният център за безопасен интернет предоставя консултации на 124 123 и чрез чат. Национална телефонна линия за деца, консултативна линия на SafeNet.

„Мила и Марко за екраните“

тестове за ученици



Епизод 1: „Бабините сладки и Клик-хоп“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Огражда само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. Каква новина разтревожва Марко в началото на епизода?

а) Че бабините сладки са свършили.
б) Че ще забранят бабините сладки.
в) Че вече няма да може да използва Клик-хоп.

2. Какво се кани да направи Марко, преди Мила да му помогне да провери новината?



а) Да сподели картинката за забраната.
б) Да попита баба си за рецептата.
в) Да изтрие профила си.

3. Какво откриват Мила и Марко при търсенето на информация за забраната?

а) Официално обяснение кой забранява сладките и защо.
б) Много различни доказателства за забраната.
в) Само същата картинка, без друга информация, която да я потвърждава.

4. Какво решава Марко да направи накрая със съмнителната страница?

а) Да я препоръча на приятелите си.
б) Да я напусне и да предупреди другите герои за нея.
в) Да сподели още нейни публикации.

5. Защо страшната картинка не е достатъчно доказателство, че новината е вярна?

а) Защото новините с картинки винаги са неверни.
б) Защото истинските новини никога не са страшни.
в) Защото картинката може да ни уплаши, без да доказва твърдението.

6. Кои въпроси помагат да проверим една новина?

а) Кой я публикува, какво твърди и с какви доказателства?
б) Колко големи са буквите и колко ярки са цветовете?
в) Колко приятели са я харесали?

7. Защо е важно да провериш информацията, преди да я споделиш?

а) За да я направиш по-популярна.
б) За да не подведеш и други хора.
в) За да я споделиш по-бързо от всички.

8. Виждаш тревожна публикация без ясен автор. Какво е най-разумно?

а) Да я споделиш веднага, за всеки случай.
б) Да приемеш, че е вярна, защото те тревожи.
в) Да потърсиш потвърждение от надеждни източници и при нужда да поискаш помощ.



Епизод 2: „Тайните на Марко и Клик-хоп“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Огражда само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. Какъв проблем забелязва Мила в профила на Марко?

а) Профилът е публичен и показва какво прави и къде се намира.
б) Марко е забравил да сложи профилна снимка.
в) Марко не публикува достатъчно видеа.

2. Коя настройка избира Марко с помощта на Мила?

а) Публикациите да се виждат от всички.
б) Профилът да се показва по-често на непознати.
в) Публикациите да са достъпни само за приятелите му.

3. За кого се представя новият профил, който пише на Марко?

а) За Хитър Петър.
б) За Мила.
в) За г-жа Ганица.

4. Какъв начин за проверка на съмнителния профил предлага Мила?

а) Да зададе въпрос, чийто отговор знаят само тя и Марко.
б) Да провери дали профилът има красива снимка.
в) Да приеме поканата и после да реши дали е истински.

5. Защо е опасно непознати да виждат къде се намира едно дете?

а) Защото така публикациите му ще получат по-малко харесвания.
б) Защото някой може да използва тази информация, за да го намери или да му навреди.
в) Защото телефонът ще работи по-бавно.

6. Профил със снимката на твой приятел ти изпраща покана. Достатъчна ли е снимката, за да му се довериш?

а) Да, снимката доказва кой използва профила.
б) Да, ако профилът има и името на приятеля.
в) Не, някой може да използва чужди име и снимка.



7. Какво е подходящо да направиш, ако откриеш фалшив профил, който се представя за дете?

а) Да кажеш на възрастен, на когото имаш доверие, и с негова помощ да докладваш профила.
б) Да изпратиш на профила домашния си адрес.
в) Да го препоръчаш на съучениците си.

8. Кое е най-разумното правило за личните данни онлайн?

а) Да ги споделяш с всеки, който се представя за приятел.
б) Да пазиш личните си данни и да внимаваш какво публикуваш.
в) Да ги публикуваш, ако профилът ти е популярен.



Епизод 3: „Безопасни игри и опасни линкове“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Огражда̀й само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. Какво прави Марко, когато Мила се връща от училище?

а) Почиства площадката.
б) Проверява новина за бабините сладки.
в) Продължава да играе на телефона, без да е станал за почивка.

2. С какво съмнителното съобщение примамва Марко да отвори линк?

а) С нови геройски маратонки.
б) С бонус „боздугани“ за играта.
в) С рецепта за сладки.

3. Какво забелязва Мила за изпращача на съобщението?

а) Че е обикновен потребител, който се опитва да изглежда като представител на играта.
б) Че е учителят на Мила.
в) Че е официалният профил на играта.

4. Защо паролата на Марко се оказва лесна за отгатване?

а) Защото е прекалено дълга.
б) Защото съдържа различни символи.
в) Защото е неговото име.

5. Страница прилича на познат сайт, но адресът ѝ е различен. Какво правиш?

а) Не въвеждаш паролата си и проверяваш дали това е истинският сайт.
б) Въвеждаш паролата, защото картинките са същите.
в) Изпращаш паролата си на човека, който е дал линка.

6. Коя парола е по-трудна за отгатване?

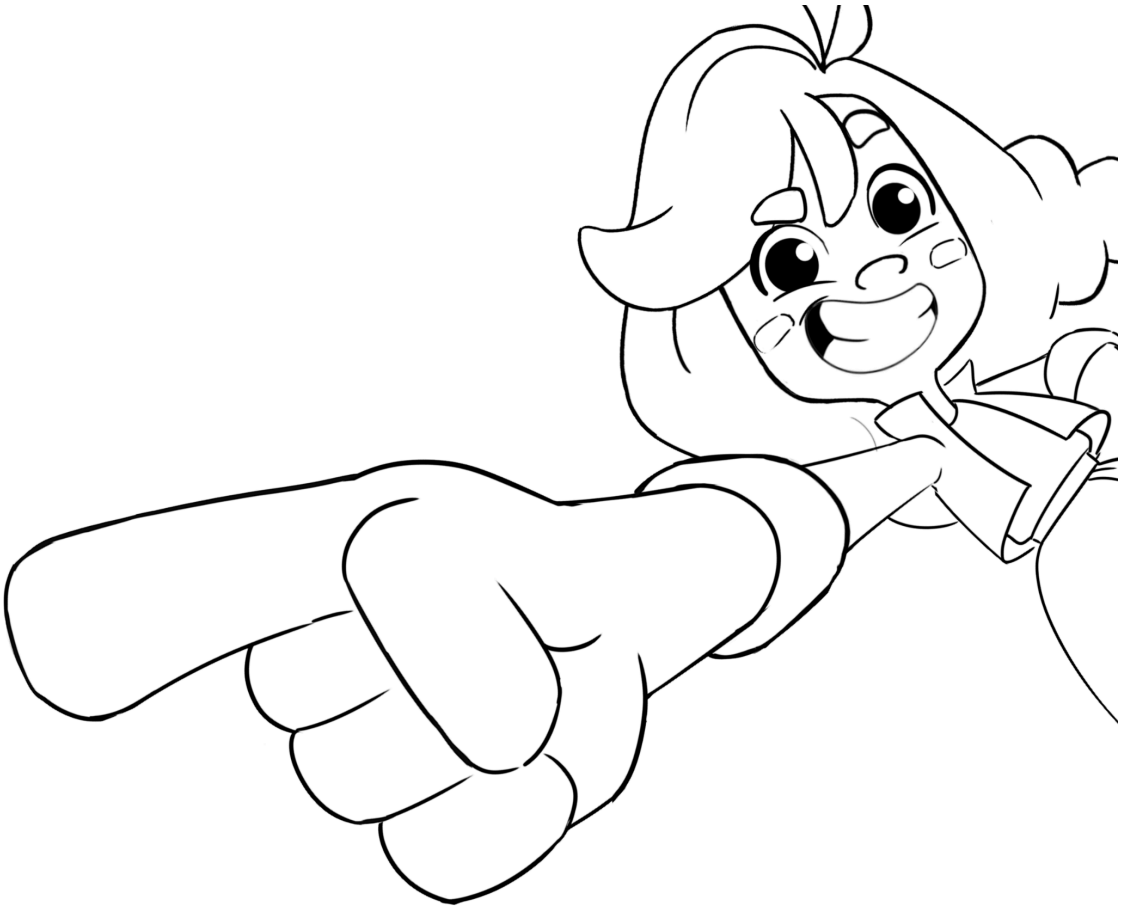
а) Името ти и рожденият ти ден.
б) Дълга парола с различни букви, цифри и символи, без лесни за отгатване лични данни.
в) Думата „парола“.

7. Съобщение обещава награда, но иска паролата ти. Какво е най-безопасно?

а) Да изпратиш паролата, ако наградата е голяма.
б) Да дадеш паролата на приятел, за да вземе наградата вместо теб.
в) Да не изпращаш паролата и да потърсиш помощ от възрастен.

8. Как можеш да играеш с мярка?

а) Като правиш почивки и отделяш повече време за движение и други занимания.
б) Като спираш само когато батерията се изтощи.
в) Като продължаваш, докато спечелиш всички награди.



Епизод 4: „И героите имат нужда от помощ“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Ограждай само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. С какво непознатият профил заплашва Марко?

а) Че ще изтрие играта му.
б) Че ще публикува видео, в което Марко уж нарушава геройските правила.
в) Че ще забрани бабините сладки.



2. Какво иска човекът, който заплашва Марко?

а) Марко да се посъветва с учител.
б) Марко да провери дали видеото е истинско.
в) Марко да изпълнява исканията му и да не казва на никого.

3. Какво обяснява Мила на Марко, когато той се срамува?

а) Че не е виновен за тормоза и няма от какво да се срамува.
б) Че един герой трябва да се справя сам.
в) Че трябва да изпълни исканията на непознатия.

4. Как предлага Мила да запазят заплашителните съобщения като доказателство?

а) Да ги преразкажат по памет.
б) Да направят екранна снимка.
в) Да ги изтрият веднага.

5. Защо човекът, който те заплашва, може да настоява да не казваш никого?

а) За да получиш помощ по-бързо.
б) За да те предпази от притеснение.
в) За да останеш без подкрепа и да му е по-лесно да те изнудва.

6. На кого е подходящо да кажеш, ако някой те тормози онлайн?

а) На родител, учител или друг възрастен, на когото имаш доверие.
б) Само на човека, който те тормози.
в) На никого, защото трябва да се справиш сам.

7. След като запазиш доказателствата и потърсиш помощ, какво можете да направите заедно с възрастния?

а) Да отговорите с обиди и заплахи.
б) Да докладвате и блокирате профила.
в) Да изпратите личните ти данни на профила.

8. Приятел ти споделя, че някой го заплашва онлайн. Как можеш да помогнеш?

а) Като му кажеш, че сам си е виновен.
б) Като публикуваш съобщенията пред целия клас.
в) Като го изслушаш и му помогнеш да потърси възрастен, на когото има доверие.



Епизод 5: „Виртуални предизвикателства и реални последствия!“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Огражда само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. Защо Марко започва да публикува видеа с предизвикателства?

а) За да събира последователи.
б) За да си напише домашното.
в) За да провери новина.

2. Какво се кани да направи Марко с телефона си?

а) Да го даде на Мила за игра.
б) Да го потопи във вода, за да снима предизвикателство.
в) Да го остави да се зарежда.

3. Коя част от видеото със слизането по стълбите е изрязал Марко?

а) Поздравът към зрителите.
б) Обяснението как се проверява информация.
в) Падането си по лице.

4. Какво полезно занимание показват Мила и Марко накрая?

а) Почистване на площадката.
б) Купуване на нов телефон.
в) Състезание по слизане по стълби.

5. Защо изрязването на падането може да заблуди зрителите?

а) Защото видеото става по-кратко.
б) Защото скрива опасността и предизвикателството изглежда по-безопасно.
в) Защото показва повече от случилото се.

6. Марко е дух и не се наранява като човек. Какво трябва да помни, когато публикува опасно предизвикателство?

а) Че всички зрители имат същите способности като него.
б) Че никой няма да повтори видяното.
в) Че човек може да го повтори и да пострада.

7. Преди да повториш предизвикателство от интернет, какво е най-важно да обмислиш?

а) Дали може да навреди на теб, на други хора или да причини вреда.
б) Дали ще събереш повече харесвания от приятелите си.
в) Дали клипът ще е достатъчно кратък.

8. Приятел настоява да направиш опасно предизвикателство. Какво е най-разумно?

а) Да се съгласиш, за да не ти се смеят.
б) Да откажеш и да предложиш безопасно занимание.
в) Да го направиш, ако никой не те снима.



Епизод 6: „Реалност или заблуда?“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Огражда̀й само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. Какво обещава видеото с образа на Хитър Петър?

а) Нови маратонки.
б) Безплатни бабини сладки.
в) Нова геройска суперсила срещу изпращане на единния геройски номер.

2. Какво изглежда странно на Марко във видеото?

а) Зъбите на Хитър Петър и фонът зад него.
б) Че Хитър Петър говори на български.
в) Че видеото е публикувано в Клик-хоп.

3. Какво откриват Мила и Марко при допълнителното търсене за видеото и суперсилата?

а) Доказателства, че всички вече са получили суперсилата.
б) Информация, че предложението е проверено и е измама.
в) Указания да изпратят номера още по-бързо.

4. Защо Мила харесва научния канал, за който разказва?

а) Защото обещава тайни суперсили.
б) Защото никога не посочва откъде знае нещо.
в) Защото посочва източниците си и се поправя, когато сгреши.

5. Какво може да бъде създадено или променено с изкуствен интелект според епизода?

а) Видео, глас и картинки, които изглеждат истински.
б) Само текстът под видеото.
в) Само броят на харесванията.

6. Видео с познат човек иска личните ти данни срещу награда. Какво правиш?

а) Изпращаш данните, защото разпознаваш лицето.
б) Не изпращаш данни и търсиш помощ за проверка.
в) Изпращаш данните, ако наградата е много хубава.

7. Защо не е достатъчно само да гледаме дали видеото изглежда истинско?



а) Защото всяко видео в интернет е невярно.
б) Защото ясната картина винаги означава измама.
в) Защото и подправено видео може да изглежда убедително.

8. Кое действие показва отговорно използване на интернет?

а) Да проверяваш важните твърдения и да използваш наученото за полезни неща.
б) Да се доверяваш на всяко обещание за награда.
в) Да споделяш видеа само защото изглеждат впечатляващо.



Епизод 7: „Факт срещу мнение“

Име: _____

Клас: _____ Дата: _____

Указание: Огражда̀й само един отговор на всеки въпрос – А, Б или В.

1. Какво твърди г-жа Ганица за маратонките си?

а) Че са подходящи само за зимата.
б) Че са необходими, за да бъдеш истински герой.
в) Че Марко вече има такива.

2. Какъв пример дава Марко, за да покаже, че специалните маратонки не са задължителни?

а) Че всички негови приятели са ги купили.
б) Че маратонките имат много харесвания.
в) Че е вършил геройски дела със своите цървули.

3. Кое твърдение използват Мила и Марко като пример за факт?

а) Че Земята е кръгла.
б) Че лятото е най-хубавият сезон.
в) Че маратонките на Ганица са най-красивите.

4. Защо разговорът за любимите сезони е пример за мнение?

а) Защото единият от двамата непременно греши.
б) Защото Мила и Марко имат различни лични предпочитания.
в) Защото зимата и лятото не съществуват.

5. Какво отличава един факт от лично предпочитание?

а) Фактът се казва от известен човек.
б) Фактът се изписва с големи букви.
в) Фактът може да бъде проверен и подкрепен с доказателства.

6. Какво трябва да направим, когато някой добави „и това е факт“ към твърдението си?

а) Да проверим дали има доказателства за твърдението.
б) Веднага да се съгласим.
в) Да приемем, че проверката вече е направена.

7. Защо думите „само тук, само сега“ могат да ни подведат?



а) Защото доказват, че продуктът е необходим.
б) Защото ни карат да бързаме без да сме обмислили покупката.
в) Защото показват, че всички харесват продукта.

8. Инфлуенсър има много последователи. Какво означава това за твърденията му?

а) Че всичко, което казва, е доказано.
б) Че няма нужда да проверяваме рекламите му.
в) Че е популярен, но твърденията му пак трябва да се проверяват.



Ключ и указания за учителя

Всеки въпрос има един верен отговор.

Епизод	**1 2 3 4 5 6 7 8**
1. Бабините сладки и Клик-хоп	Б А В Б В А Б В
2. Тайните на Марко и Клик-хоп	А В Б А Б В А Б
3. Безопасни игри и опасни линкове	В Б А В А Б В А
4. И героите имат нужда от помощ	Б В А Б В А Б В
5. Виртуални предизвикателства и реални последствия!	А Б В А Б В А Б
6. Реалност или заблуда?	В А Б В А Б В А
7. Факт срещу мнение	Б В А Б В А Б В

Оценяване и провеждане

- **1 точка** за верен отговор.
- **0 точки** за грешен, липсващ или повече от един отбелязан отговор.
- **Максимален резултат: 8 точки.**
- При по-малките ученици учителят може да прочете въпросите и всички отговори на глас, без да подсказва.
- Обсъждането на верните отговори се прави след предаването на тестовете.

Какво показват резултатите

Въпроси 1–4 проверяват разбирането на конкретните случки и обяснения в епизода.

Въпроси 5–8 проверяват разбирането на посланията и прилагането им в сходни ситуации.

При нужда записвайте двата резултата отделно:

Показател	**Резултат на ученика**
Разбиране на съдържанието – въпроси 1–4	____ от 4
Разбиране и прилагане – въпроси 5–8	____ от 4
Общ резултат	**____ от 8**

Разглеждайте грешките по отделните въпроси, за да определите какво е нужно да се обясни отново. Отчитайте и възможни трудности при четене или разбиране на формулировките.

Материалите изготви: Иглика Иванова, “Коалиция за медийна грамотност”

Графично оформление: “Студио Змей”

“Мила и Марко за екраните!” е образователна анимационна поредица на “Студио Змей”, реализирана с подкрепата на Представителството на Европейската комисия в България.

За повече информация: www.clickhop.bg

© 2026